

Institut for Sociologisk Forskning
Institute for Sociological Research

ISF

Borremosen 13,
2800 Lyngby
Danmark

Cell phone (+45) 31 10 43 23
E-mail: isfdanmark@gmail.com
Homepage: isfdanmark.dk

SE nr/VAT No DK: 12 74 36 45
Danske Bank 3000-3345154914

Lyngby, den 30. juni 2014

Folketingets Retsudvalg
Folketinget
1240 København K.
Att.: Marie Louise Fischer

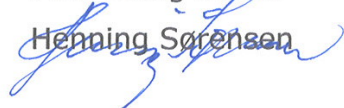
Ang.: Vedlagte analyse af "Beretning og indstilling" af 2. maj 2014

Jeg skal herved tillade mig at fremsende ISFs analyse af ovennævnte beretning med særlig henblik på Forhørsledelsens, FL, (dvs. de tre dommere) argumenter for at frikende Justitsministeriet departements- og afdelingschef.

Tillad mig to hurtige observationer: 1. FLs opstiller ganske vist det juridiske retsgrundlag på hvilket de skal træffe deres afgørelse; men FL bruger ikke juridiske argumenter for at sanktionsfrikende de to topjurister i ministeriet. 2. FL kaster smuds på andre aktører for at kunne frikende de to topjurister: Nødløgnen over for folketingets retsudvalg begrundes med at det ikke kan holde tæt, s 164; Kammeradvokaten for ikke at opstiller et alternativ til hvad de to topjurister ellers skulle have gjort, s 164 (det er en ny retsnorm); Københavns politidirektør Johan Reimann ord og noter anses for utroværdige i forhold til de to notoriske nødløgnere i justitsministeriet, s 172 og s 176.

Jeg står gerne til rådighed for yderligere forespørgsler.

Med venlig hilsen

Henning Sørensen

Henning Sørensen, Ph.d., cand. mag., cand. scient. pol.

Institut for **S**ociologisk **F**orskning **ISF**
Institute for Sociological Research

Borremosen 13,
2800 Lyngby
Danmark

Cell phone (+45) 31 10 43 23
E-mail: isfdanmark@gmail.com
Homepage: isfdanmark.dk

SE nr/VAT No DK: 12 74 36 45
Danske Bank 3000-3345154914

En analyse af

***“Beretning og indstilling i anledning af
tjenestelig undersøgelse mod
departementschef Anne Kristine Axelsson
og afdelingschef Jens-Christian Bülow”
Justitsministeriet, afgivet den 2. maj 2014***

af

Henning Sørensen
Ph.d., cand. mag., cand. scient. pol.

20. juni 2014

Disposition	
1. Resume	3
2. Formål og metode	8
2.1 Baggrunden	8
2.2 Formålet	8
2.3 Metode	8
2.4 Om ISF	8
3. Nødløgnen	9
3.1. Nødløgnens indhold	9
3.1.1 At imødekomme Anne Baastrups ønske?	10
3.1.2 At lyve over for Anne Baastrup?	11
3.1.3 At lyve over for Folketinget?	12
3.2 Nødløgnens nødvendighed	13
3.3 Nødløgnens væsentlighed	14
3.4 Konklusion	
4. Notatpligten	15
4.1. Ikke ift. Johan Reimann	17
4.2 Et middel	18
4.3 Sikkerhedsmæssige hensyn	18
4.4 Undskyldelig forglemmelse	20
4.5 Konklusion	21
5. Nøglepersonen	22
5.1 Johan Reimanns kvantitative betydning	22
5.2 Johan Reimanns kvalitative betydning	23
5.2.1 Telefonsamtalen i februar 2012	24
5.2.2 Telefonsamtalen november 2013	23
5.3 Konklusion	24
6. Samlet konklusion	25

1. Resume

Den "beretning og indstilling i anledning af tjenestelig undersøgelse mod departementschef Anne Kristine Axelsson, AKA, og afdelingschef Jens-Christian Bülow. J-CB" i Justitsministeriet som forhørsledelsen, FL, bestående af tidligere højesteretsdommer Per Sørensen og de to landsdommere Kasper Linkis og John Lundum har afgivet den 2. maj 2014 er stort set ukritisk taget til efterretning af pressen. Se og Hør-skandalen og Lars Løkke har nok fyldt for meget. Men flere af FLs argumenter i kap. "7. Forhørsledelsens bemærkninger og indstilling om sagens afgørelse", s 152 – 179 er underlødige og indlysende spørgsmål stilles ikke.

Kritikken her er tematisk og omfatter tre emner: Nødløgnen, notatpligten og nøglepersonen Johan Reimann, JR, Københavns politidirektør.

Nødløgnen er, at de to indklagede topjurister i justitsministeriet, AKA og J-CB, fortæller Anne Baastrup, AB, formand for Folketingets Retsudvalg, at JR melder afbud til udvalgets påtænkte besøg på Christiania den 29.02.2012. Det er en konstrueret forklaring, fordi JR har erklæret sig villig til at deltage, hvis justitsminister Morten Bødskov, MB, ønsker det.

Den nødløgn undskylder FL i flere omgange: Først med henvisning til ABs *anciennitet* og de to topjuristers *forståelse for ABs udtrykte ønske* om en begrundelse for at aflyse besøget på Christiania over for Retsudvalget. Men det er uklare og underlødige argumenter: Betyder det så, at det er mere kritisabelt, når embedsmænd lyver over for en nytiltrådt formand og har embedsmænd større frihedsgrader til at lyve, når de forstår en politikers behov end hvis de ikke gør det?

Dernæst undskylder FL selve løggen over for AB med at Kammeradvokaten –som anklager i denne sag på justitsministeriets vegne - ikke selv har anvist en anden vej for de to. Med det argument introducerer FL en ny retsnorm: En anklager kan afkræves et svar på hvordan man så skulle komme hjem, når man nu ikke måtte stjæle en cykel og et manglende svar kan reducere ens skyld og straf.

Endelig undskylder FL de to topjurister nødløgn over for Folketinget med at hvis de fortalte sandheden ville medlemmer af folketingets retsudvalg ikke kunne holde tæt. Det argument betyder, at det er i orden at lyve over for tinget, når embedsmænd lægger til grund, at tinget ikke kan holde på en hemmelighed!

Med disse underlødige argumenter frikender FL AKA og J-CB og fastslår, at der forelå "særlige, tungtvejende og saglige hensyn" bag nødløggen. "De saglige hensyn" præciseres ikke: For hvem og i forhold til hvad? I øvrigt, hvis nødløggen er "saglig" er den for alle objektiv korrekt og det er ikke tilfældet.

De to topjuristers undladte *notatpligt* undskylder FL med fire argumenter. Det første er, at telefonsamtalerne februar 2012 og 19.11.2013 mellem J-CB og politidirektør JR ikke er notatpligtige, selvom de to topjurister misbruger JRs proforma afbud som forklaring og gør det bag hans ryg og selvom kontorchef Carl Madsen i Justitsministeriet har taget notater fra et møde 24.004.2012, men hans to foresatte, AKA og J-CB ikke har! Intet her undrer FL.

FLs andet argument er, at nødløggen kun er et middel til at udskyde et besøg. Her mener FL altså, at målet helliger midlet!

FLs tredje argument er, at den sikkerhedsmæssige situation utvetydigt krævede en aflysning ifølge PET chef Jakob Scharf, JS. Men den sikkerhedsvurdering er ikke afstemt med Københavns politi, der ellers er den instans der reelt og normalt afgør den slags sager efter indhentede oplysninger hos PET. FL køber ikke alene PETs krav om en aflysning, men stiller hverken spørgsmål til PET chef JSs garanti af Pia Kærsgaard sikkerhed (der er en tom garanti, for hvem kan garantere det?) eller undrer sig over, at politidirektør JR ikke har betænkeligheder ved at deltage i besøget den 29.02.2012 eller spørger JR hvilken sikkerhedsmæssig vurdering Københavns politi lagde til grund?

Det fører over i analysens tredje emne, denne sags *nøgleperson JR*. Det er han, fordi det er hans proforma aflysning de to topjurister misbruger som nødløgn og bag hans ryg, fordi han i sin telefonsamtale den 19.11.2013 med J-CB fastholder, at der var tale om et proforma afbud og fordi han har taget noter herom, som han beredvilligt udleverer til Trine Marie Ilsøe og J-CB, der besøger JR den 09.12.2013. Kort sagt, JR skaber sagen.

Alligevel er FLs behandling af JR usædvanlig. Kvantitativt vises det ud fra en linjeoptælling, hvor sjældent JRs navn er nævnt og kvalitativt ud fra en analyse af FLs afvisende kommentarer til JRs to telefonsamtaler og erindring herom. Det virker som om FL glemmer, at JR er et sandhedsvidne i forhold til AKA og J-CB. FLs udsagn om JRs troværdighed er så nedgørende, at det nærmer sig æreskrænkelse.

Det konkluderes, at et grundlæggende mønster i FLs beretning og indstilling, er at FL ikke bruger juridiske argumenter i sin stillingtagen til om AKA og J-CB har begået tjenesteforseelse eller ulovlig adfærd til trods for FLs ret omfattende gennemgang af embedsmænds

sandhedspligt og notatpligt, s 150-160. FL forlader sin juridiske profession til fordel for en uprofessionel psykologisk forståelse og undskyldning for at kunne konkludere, at sandheds- og notatpligten for de to topjurister lige netop ikke gælder her: "Denne sag må således betegnes som helt særegen, og den adskiller sig fra andre sager om tilsidesættelse af sandhedspligten over for Folketinget", s 165. Men det er ikke kun sagen der er "særegen". Det er FLs underlødige argumenter for at sanktionsfrikende AKA og J-CB for deres nødløgn over for folketinget og undladte notatpligt ligesom FLs undladte spørgsmål til AKA og J-CB og til vigtige elementer i sagen og endelig FLs nedgøring af JRs rolle, også.

2. Formål og metode

2.1 Baggrunden

Baggrunden for nærværende uopfordrede analyse af FLs rapport er en forundring over på hvilket juridisk grundlag det var muligt for FL, at sanktionsfrikende det to topjurister, der givetvis havde løjet over for folketinget. For det, at sende en person (AB) i byen med en forklaring man selv (AKA og J-CB) ved er en løgn, er at lyve over for denne tredjepart (folketinget). Stor var forbavselsen, da de tre professionelle jurister og dommere ikke bruger det retsgrundlag, de selv havde fremlægger i deres beretning, men anfører psykologiske betragtninger som de to topjuristers dilemma i en krydstryksituation, justitsministeriets omfattende arbejdsbyrde, og den påståede begrænsede effekt af deres nødløgn, der ikke forhindrede den politiske proces og vilje (andet end at udskyde et ellers planlagt besøg af folketingets retsudvalg på Christiania), osv. Disse argumenter kan de fleste offentligt ansatte identificeres med uden at det fritager dem for sandheds- og notatpligten. En nærmere undersøgelse af FLs argumenter synes påkrævet.

2.1. Formålet

Formålet med denne ISF analyse af FLs rapport er da at undersøge lødigheden og dermed troværdigheden i den sanktionsfrikendelse af justitsministeriets to topjurister, AKA og J-CB, som FL afgiver i sin "beretning og indstilling". FLs samlede rapport er på 179 s, hvor bevisførelsen, partsindlæg samt retsgrundlaget fylder s 5 – 160. Det afsnit, der kritiseres her er de sidste 19 sider s 160-179, der falder i tre dele: "7.3 Forløbet forud for...29.02.2012", s 160-166; "7.4 Forløbet 29.02.2012 – 19.11.2013", s 166-169; "7.5 Forløbet efter...", s 169-178.

2.3 Metode

FL rapportens sidste 19 sider går altså kronologisk frem. I denne analyse anlægges en emnemæssig indfaldsvinkel med tre temaer: Nødløgnen, notatpligten og nøglepersonen JR. Inden for hvert emne præsenteres først meget kort det retsgrundlag, som FL opstiller, derpå citeres FLs argumenter for at undskylde de to topjuristers nødløgn og undladte notatpligt. Så analyseres disse argumenter samt FLs ignorering/afvisning af JRs ord og syn på sagen, og endelig afsluttes hvert af de tre afsnit med en konklusion.

2.4 Om ISF

Institut for Sociologisk Forskning, ISF, er en mindre privatejet forskningsvirksomhed. ISF blev etableret i 1986 af Henning Sørensen, der har en bred samfundsvidenskabelig uddannelse: Cand. mag. i samfundsfag og historie fra Københavns Universitet, cand. scient. pol. fra Århus Universitet og Ph.d. fra CBS.

ISF har en uafhængig og konstruktiv-kritisk tilgang til sine undersøgelser og giver en balanceret tolkning heraf. ISFs undersøgelser er både analyser af andres indlæg eller artikler, observation eller interview.

ISF har gennem tiden beskæftiget sig med mange emner, der kan rubriceres inden for tre områder: Samfund, forsvar og uddannelse. Besøg os på vor hjemmeside "isfdanmark.dk" og se nogle af vore publikationer.

Du kan kontakte ISF på hjemmesidens kontaktikon for at få et bud på hvad vi kan gøre for at øge din indsigt i emner, der interesserer dig og os.

3. Nødløgnen

3.1. Nødløgnens indhold

FL beskriver nødløgnen således (med forkortede aktørnavne): "Efter at J-CB, havde talt med politidirektør JR, valgte AKA, og J-CB sammen med ministeren at lade denne sige til AB, at politidirektøren ville være forhindret i at deltage i arrangementet den 29. februar 2012 (besøget på Christiania. HS). Denne begrundelse var dog kun "teknisk rigtig", idet JR havde andre møder den dag, men ikke reel, fordi AKA og J-CB (og ministeren) var klar over, at JR ville kunne deltage, såfremt han blev bedt herom af ministeren", s 164.

I "Retsgrundlaget", s 152-156, fastslår FL embedsmandens pligt til at sige sandheden generelt: "Tjenestemanden skal underrette den overordnede om en ordres ulovlighed... (også) selvom en påtænkt beslutning blot muligvis er ulovlig", s 156 og i forhold til folketinget: har embedsmanden et "ansvar i forbindelse med en ministers afgivelse af urigtige oplysninger mv. til Folketinget...(også), såfremt embedsmanden ikke har udfoldet tilstrækkelige bestræbelser på at forhindre afgivelsen af de urigtige oplysninger", s 155.

FLs syn på AKA og J-CBs brug af en *nødløgn* belyses her ud fra tre spørgsmål, hvoraf kun de to første behandles uddybende af FL:

1. Er det i orden, at AKA og J-CB efterkommer Retsudvalgsformand ABs ønske om en begrundelse for at aflyse besøget på Christiania den 29.02.2012?
2. Er det i orden at lyve over for AB ved at angive at Københavns politidirektør JR ikke kunne deltage, når han godt kunne, hvis ministeren bad ham om det?
3. Er det i orden at AKA og J-CB har løjet over for folketinget?

Disse tre spørgsmål belyser FL rapportens syn på nødløgnens *indhold*: Derudover præsenteres og kritiseres kort FLs syn på nødløgnens *nødvendighed* som "saglig" og tvetydige *væsentlighed*.

3.1.1 At imødekomme Anne Baastrups ønske

Til det første spørgsmål siger FL: "Forhørsledelsen finder, at AKA og J-CB ikke havde grund til at anfægte, at AB – der havde mange års erfaring som medlem af Retsudvalget ... fandt det nødvendigt at give Retsudvalget en begrundelse for at opnå den ønskede udskydelse af besøget. De havde derfor ingen anledning til at foreslå, at hun ikke gav nogen begrundelse" s 162f.

Som kritisk læser kan man for det første notere, at det er metodisk afslørende, at FL midt i fremlæggelsen af sagens fakta kommer med sit syn. Det hører til under "7.3.4 Forhørsledelsens vurdering", s 164f. Så FL foregriber sin vurdering før bevisførelsen er færdiggjort. FL kan åbenbart ikke vente med sin undskyldning af de to topjurister.

For det andet kan FLs argument mod Kammeradvokatens kritik af at AKA og J-CB imødekom ABs ønske om en forklaring på afbuddet imødegås. Kammeradvokaten siger: "De to embedsmænd har ikke godtgjort, at den valgte fremgangsmåde var den eneste mulige", s 161. Hertil siger FL: "Udover at anføre at de to embedsmænd skulle have anfægtet ABs præmis om, at det var nødvendigt at give Retsudvalgets en begrundelse for udsættelsen, har kammeradvokaten da heller ikke påvist, hvordan de ellers skulle have forholdt sig", s 164. Her stiller FL modkrav til anklager. Betyder det, at en anklager i retssal kan afkræves at anvise en anden vej i stedet for den ulovlige man har valgt? Stjæler jeg en cykel kan jeg altså kræve af anklager, at han skal fortælle hvordan jeg ellers skulle have forholdt mig for at komme sent hjem fra en fest og kan han ikke det vil det reducere min

skyld og straf? Det er en ny retsnorm. Den viser hvor langt FL er parat til at gå for at undskylde de to topjuristers løgn.

For det tredje er FLs to argumenter i citatet oven for s 10 uklare. FL undskylder, at AKA og J-CB udstyrer AB med en løgn med ABs "mange års erfaring" og de to topjuristers forståelse for ABs behov for "en begrundelse" for at udskyde besøget. Hvordan skal disse to argumenter forstås? Er det mere korrekt at lyve over for en nytiltrådt formand end over for én med mange år på bagen? Er det i orden at tjenestemænd lyver, når de forstår en MF-ers behov for en løgn, men ikke, hvis de ikke gør?

For det fjerde overser FL, at også AKA og J-CB havde behov for en begrundelse for at kunne imødekomme PET chef JSs ønske om udsættelse. Kort sagt, FLs argumentation er ikke baseret på det fremlagte retsgrundlag, men på en psykologisk forståelse af AKA og J-CBs situation. Det er nok det, der gør FLs argumenter uklare og underlødige.

3.1.2 At lyve over for Anne Baastrup

FL er meget kontant i sin stillingtagen mod AB som AKA og J-CB har løjet over for ved ikke at fortælle at JRs afbud kun var proforma: "FL...har fundet det uden betydning, om AB – der var indviet i den sande begrundelse for udskydelsen af besøget og vidste at den ikke kunne videregives – har eller ikke har været vidende om, at Reimann-begrundelsen var reel", s 165. FL mener altså både, at det er i orden at de to topjurister lyver over for AB, når AB alligevel ikke kunne videregive Retsudvalget den sande begrundelse for en udskydelse af besøget og at det er op til de samme to topjurister at afgøre det – og ikke op til AB selv!

Men FL finder ikke alene, at løgneren over for en godtroende AB er "uden betydning", men "FL finder... (også), at de to embedsmænd havde god grund til at gå ud fra, at AB var klar over JR begrundelsen...", s 165. FL siger her, at når AB hævder ikke at vide at JRs afbud var proforma, så lyver AB. FL pålægger derudover AB ansvaret for at gennemskue nødløgneren! Så, den der lyver over for skal selv kunne gennemskue løgneren. Er det ikke igen en ny retsnorm?

3.1.3 At lyve over for Folketinget

Det tredje og vigtigste spørgsmål om det er i orden, at AKA og J-CB har løjet over for Folketinget (Retsudvalget) ved at udstyre AB med nødløgneren som de ved, at AB vil viderebringe det, forbigår FL stort set. Også her undskylder FL de to topjurister: "FL vurdering skal ses i lyset af, at de to embedsmænd havde tavshedspligt i forhold til oplysningerne fra PET, hvorefter de ikke var berettiget til at videregive tavshedsbelagte oplysninger, og at der i situationen desuden var en nærliggende risiko for at de fortrolige oplysninger ville kunne blive prisdelt, hvis ikke Retsudvalget modtog en anden begrundelse for besøgets udskyldelse", s 164. FL siger, at når AKA og J-BC løj over for retsudvalget og altså undlod at give det de korrekte oplysninger fra PET, så ville andre udvalgsmedlemmer end AB nok "prisdelt de fortrolige oplysninger". Og i så fald er det i orden at lyve over for tinget. Det argument er uhørt og det baseres oven i købet på den antagelse, at andre medlemmer af udvalget end AB vil "prisdelt" tavshedsbelagte oplysninger. Undskyld, men i mange sammenhænge respekterer MF-ere en pålagt tavshedspligt. Hvorfra ved FL, at de lige netop i denne situation ville "prisdelt" disse fortrolige oplysninger?

Uanset svaret på dette spørgsmål kan det konstateres, at FL stort set ikke forholder sig juridisk til AKA og J-CBs løgn over for folketinget og hævder provokerende, at det er tingets egen skyld, da det ikke kan

holde tæt. FL undlader derudover at forholde sig til om AKA og J-CB har udfoldet bestræbelser på at forhindre "afgivelsen af urigtige oplysninger", f.eks. under ministerens samråd med retsudvalget 1. juni 2012, jf. s 166. Kort sagt, FL krydser mange undskyldende floder for at sikre AKA og J-CB tørskoet i land med løgnen over for folketinget.

3.2 Nødløgnens nødvendighed

FLs begrundelser for nødløgnens *nødvendighed* er også klare og imødekommende over for AKA og J-CB: "FLs konklusion vedrørende forløbet forud for udskydelsen af Retsudvalgets besøg den 29. februar 2012 er herefter, at den almindelige sandhedspligt, som Anne Kristine Axelsson og Jens Christian Bülow selvsagt var fuldt bekendt med, måtte vige for de helt særlige, tungtvejende og *saglige* hensyn, der begrundede deres rådgivning", s 165.

Når FL her noterer, at "*saglige* hensyn" lå til grund for de to topjuristers nødløgn forud for besøget på Christiania den 29.02.2012 bør FL relatere de "*saglige* hensyn": For hvem og med hensyn til hvad? Ud fra s "7.3.4 Forhørsledelsens vurdering", s 164-165 relateres sagligheden til de to topjuristers situation, men ikke til de aktører, der er løjet over for, folketinget, JR og AB og offentligheden. Man kan imødegå dette saglighedshensyn ved omvendt at spørge: Er det saglig hensyntagen til folketinget og dets kontrol med politiets indsats på Christiania, at AKA og J-CB undlader at fortæller om JRs proforma afbud, om at Pia Kærsgaards deltagelse i besøget udgør en ekstra sikkerhedsrisiko, om at politiet ikke kan beskytte udvalget, beboere og besøgende på Christiania, osv? Er det i øvrigt ikke en tjenesteforseelse at PET ikke informerer truede MF-ere og borgere? Her gøres det til en helt uselvvisk gerning, at de to topjurister lyver.

Et andet kritikpunkt mod FLs opfattelse af nødløgnens "saglighed" er, at en "saglig" nødløgn baseres på objektive forhold, som alle vil godtage. Det fjerner grundlaget for at undskylde nødløgnen.

Et tredje er, at en "saglig" nødløgn forudsætter en omfattende FL analyse af alle "sikkerhedsmæssige forhold", herunder også Københavns politis sikkerhedsvurdering. Men den analyse kan FL ikke levere, da den ikke findes og alligevel efterspørges den ikke af FL.

Et fjerde kritikpunkt er, at FL overdriver sin undskyldning for AKA og J-CB ved at anføre, at "saglige hensyn" lå bag nødløgnen. Det hensyn nævnes ikke ved den *fortsatte fortielse* af nødløgnen: "Forpligtelsen til efterfølgende at berigtige oplysninger gælder også i en situation som den foreliggende, hvor sandhedspilten har måttet vige for *særlige, tungtvejende hensyn*", s 167. Så nødløgnen er endog "saglig", men dens fortsatte fortielse er det ikke? Reduceres en nødløgn "saglighed" over tid? Eller opererer FL med to typer af nødløgne, de "særlige, tungtvejende og *saglige*" og de kun "særlige og tungtvejende"?

3.3 Nødløgnens væsentlighed

FLs accept af nødløgnens *væsentlighed* skifter også: Den er væsentlig og i orden, da den udskyder retsudvalgets besøg på Christiania den 29.02.2012, s 164. Den er uvæsentlig, hvorfor AKA og J-CB ikke kan bebrejdes at lyve over for folketinget eller at have glemt den, s 178.

3.4 Konklusion

FL går meget langt for at undskylde de to topjuristers nødløgn. Det opstillede retsgrundlags krav til embedsmænds sandhedspilgt måles de to topjuristers adfærd ikke op imod; de undskyldende argumenter er uklare og underlødige; og endelig tildes folketinget et medansvar for at det er nødvendigt for AKA og J-CB at lyve.

Notatpligten

FL gennemgår embedsmænds pligt til at tage notater, s 157-160, der kan siges at foreligge i fire sammenhænge. Tjenestemænd har notatpligt i afgørelsessager og ifølge Folketingets Ombudsmand også "uden for afgørelsessager", s 158, i "ekspeditioner af væsentlig betydning for en sag, hvis de ikke fremgår af sagens akter i øvrigt", s 159 og det "følger af principperne for god forvaltningskik, at... forvaltningen sikrer sig bevis og herved undgår tvivl om, hvad der er foregået og sagt i en foreliggende sag", s 160.

Kammeradvokaten kritiserer AKA og J-CBs manglende notatpligt både specifikt i forhold til Folketinget og generelt: "det...udgør en tjenesteforseelse, at AKA og J-CB ikke undervejs tog notater med henblik på at sikre viden om det helt usædvanlige, der lå i, at der var blevet givet en konstrueret usandfærdig forklaring til Retsudvalget...", s 166 og "...det må i det mindste anses for groft uagtsomt...at de to embedsmænd ikke har udfærdiget et eneste notat om forløbet", s 170.

FL konstaterer nok den undladte notatpligt generelt: "Efter sagens oplysninger ligger det klart, at der ikke af AKA eller J-BC blev udarbejdet nogen notater", s 177, men undskylder dem kun specifikt: "FL er enig (med AKA) i, at der *ikke* i en situation som den foreliggende (samtalerne med JR og omstændighederne ved hans afbud. HS) gælder nogen *notatpligt*. Ganske vist var der tale om en ekstraordinær situation, og det var usædvanligt at høre JR om, hvorvidt det gik an at meddele Retsudvalget, at han var forhindret i at deltage i forbindelse med udvalgets besøg på Christiania. Der var imidlertid alene tale om et *middel* til at sikre, at besøget blev udskudt på grund af de *sikkerhedsmæssige forhold*, og forhørsledelsen finder ikke grundlag for at kritisere, at embedsmændene i februar 2012 ikke forudså, at de 1¾ år senere ville blive bedt om at redegøre for den

konstruerede begrundelse”, s 178 og ”at der under de foreliggende omstændigheder ikke er grundlag for at kritisere, at AKA og J-CB i november og begyndelsen af december 2013 havde *glemt* forløbet omkring JRs afbud, og at de ikke havde taget notater om forløbet i februar 2012”, s 179 (min kursivering. HS).

Inden FLs fire argumenter (i kursiv) imødegås kan det påpeges, at FL her – ligesom ved nødløgnen – har rod i sin struktur: I afsnittet ”7.5.9 Konklusion. Forhørsledelsens konklusion vedrørende den sidste del af forløbet i november og begyndelsen af december 2013”, s 178 fastslås, at ”... under de foreliggende omstændigheder er der ikke grundlag for at kritisere, ...at de (AKA og J-CB. HS) ikke havde taget notater om forløbet i februar 2012”, s 178. Altså, de to topjuristers manglende notatpligt i februar-april 2012 frikendes i FLs omtale af begivenheder i november/december 2013? Et andet mærkværdigt aspekt ved den manglende notatpligt specifikt vedrører samtalerne med JR, der alene foretages af J-CB, hvorfor kun han har notatpligt: ”Efter at J-CB havde talt med politidirektør JR, valgte AKA og J-CB sammen med ministeren...”, s 164 og ”JR har under forhøret forklaret, at han blev ringet op af J-CB den 19. november 2013...”, s 172. Men FL tildeler altså både AKA og J-CB en fælles notatpligt for de to telefonsamtaler med JR for så at frikende dem begge herfor. Med mindre de to telefonsamtaler mellem J-CB og JR var på medhør eller foregik som et telefonmøde med flere end de to deltagere, så undrer det, at FL ikke ser, at alene J-CB er ansvarlig for den undladte notatpligt og ikke AKA?

Overordnet kan FL generelt kritiseres for ikke at forholde sig til Kammeradvokatens kritik af den undladte notatpligt over for folketinget. Og de fire argumenter FL specifikt bruger som undskyldning for AKA og J-CB kan og skal i det følgende kritiseres:

4.1. Ikke ift. Johan Reimann

FLs første argument for at der ikke forelå en notatpligt for J-CBs samtaler med JR, kan imødegås på flere punkter: 1. Der må da netop bestå en notatpligt, når embedsmænd bevidst lyver, selvom det er i en påstået god sags tjeneste. 2. Der må da også gælde en notatpligt, når AKA og J-CB bevidst misbruger JRs proforma afbud uden at informere JR herom, jf. at der er tale om eksternt placerede embedsmænd. 3. Der er ansatte i justitsministeriet der - modsat AKA og J-CB - opfylder deres notatpligt, nemlig samme ministeriums kontorchef Carl Madsen, der har taget notater fra mødet 24. april 2012 med AB og Karin Lorentzen: "...da Carl Madsens referat af mødet dukkede op..", s 174. Når FL ikke bruger CMs opfyldelse af sin notatpligt mod AKA og J-CB, er det kun til gavn for dem. 4. Det "følger af principperne for god forvaltningskik, at... forvaltningen sikrer sig bevis og herved undgår tvivl om, hvad der er foregået og sagt i en foreliggende sag", s 160. Det krav undlader FL helt at fremføre mod AKA og J-CB. 5. FL afklarer ikke tydeligt antallet af møder og deres deltagere. Følgende fire møder i februar – april 2012 med i hvert fald følgende otte deltagere lader sig udlede af FL rapporten:

- "ca. 1 uge før Retsudvalgets planlagte besøg på Christiania den 29. februar 2012 blev der afholdt et møde i justitsministeriet..." mellem AKA, J-CB og Jacob Scharf, s 161;
- ? "Embedsmændene i justitsministeriet fulgte PETs anbefaling, som blev videregivet til AB...", s 162, altså et møde med MB, AKA, J-CB og AB
- ? "Efter at J-CB havde talt med politidirektør JR", s 164
- "den 24. april 2012 blev der afholdt et møde med deltagelse af justitsministeren samt den tidligere og nuværende formand for Retsudvalget, AB og Katrine Lorentzen. Under mødet hvor også AKA og J-CB deltog", s 166 tillige med Carl Madsen, s 174.

6. Det er påfaldende, at FL heller ikke er forundret over at to topjurister, der må stå som rollemodel for alle embedsmænd og tager stilling til andre ministeriers korrekte lovgivning og adfærd, begge undlader at opfylde deres notatpligt i en for dem dilemma-præget sag.

7. FL, der ellers under AKA og J-CBs hjemsendelse har haft let adgang til de to topjuristers PC-ere i justitsministeriet har ikke – som vi ellers ser det hos offentlige myndigheder - skaffet sig adgang hertil. Alligevel skriver FL, at der er sket en "bevisførelse", s 167. Ikke stillede spørgsmål og undladt efterforskning fra FLs side, tyder på det modsatte.

4.2 Et middel

FLs andet argument for at der ikke forelå en notatpligt er, at løgner om at JR ikke kunne deltage i besøget på Christiania den 29.02.2012 kun er et "middel". Også dette argument er tyndt: Normalt er en løgn et middel til at opnå andre ting? Nok så afgørende er det, at FL ikke ser denne konkrete udskydelse af et besøg den 29.02.2012 i sammenhæng med PET chef JSs systematiske valg af datoer, der hindrede Pia Kærsgaard og dermed Retsudvalget i at udøve sin ret til kontrolbesøg på Christiania, s 170? Det spørgsmål om AKA og J-CB vidste noget om PET chefens obstruktioner, rejser FL slet ikke.

4.3 Sikkerhedsmæssige hensyn

FLs tredje argument er, at der forelå sikkerhedsmæssige forhold bag udskydelsen af besøget: "Forhørsledelsen finder dog anledning til at bemærke, at der efter samtlige oplysninger i sagen, herunder de klassificerede, ikke er noget grundlag for at nå til at AKA og J-CB (eller justitsministeren) havde grund til at betvivle rigtigheden af PETs oplysning og vurdering eller at foretage sig yderligere for at få den bekræftet", s 162 og "Efter sagens oplysning kan det herefter lægges til grund, at Justitsministeriet kort forud for Retsudvalgets planlagte

Besøg på Christiania den 29. februar 2012 havde modtaget en klar anbefaling fra chefen for PET om at besøget af hensyn til sikkerheden for medlemmer af Retsudvalget og for beboere og besøgende måtte udsættes", s 163.

Men flere forhold eroderer PETs vurdering og dermed FLs tilslutning hertil: For det første er det PET alene, der har sikkerhedsvurderet besøget den 29.02.2012 og den indeholder kun én option, udskydelse af besøget, ikke en kortere rute, flere betjente, en anderledes politiindsats, etc.

For det andet er Københavns politi ikke, som normalt, inddraget heri, jf. dette citat: "Under mødet, hvor også AKA og J-CB var til stede, anbefalede ministeren i lyset af en fornyet sikkerhedsvurdering fra Københavns politi, som ministeriet havde indhentet via PET, at Retsudvalget gennemførte besøget", s 166. Det er altså København politi, der normalt vurderer sikkerheden på baggrund af informationer fra PET. Men ved aflysningen af besøget 29.02.2012 foreligger - som sagt - kun PET for sikkerhedsvurderingen. Det undrer FL sig ikke over, endside undersøger dette misforhold eller efterspørger Københavns politis syn på sikkerheden, hvilket da ellers havde været nok så relevant.

For det tredje imødegås PETs vurdering af den sikkerhedsmæssige situation af "at JR ville kunne deltage, såfremt han blev bedt herom af ministeren", s 164. JR har således ingen sikkerhedsmæssige betænkeligheder ved at deltage i besøget den 29.02.2012. Hvorfor får FL ikke dette væsentlige "sikkerhedsmæssige hensyn"-argument afprøvet?

For det fjerde er selve PETs sikkerhedsvurdering problematisk: "Ifølge PET ville *man* (hvem? HS) kunne sørge for Pia Kærsgaards sikkerhed, men det ville ikke være muligt at garantere for udvalgsmedlemmernes eller andres sikkerhed", s 161. PET overvurderer her sine (og andres) evner: Ingen kan garantere en andens sikkerhed. Ikke engang FBI's sikkerhedstjeneste for den amerikanske præsident. PET bidrager med få ressourcer hertil i form af livvagter. Hovedparten af sikkerheden under besøget leveres af betjente fra Københavns politi, der som sagt også skulle have være inddraget i afgørelsen af om og i givet fald hvordan, der kunne ydes sikkerhed. Det fremgår i øvrigt også indirekte af "man". I den forbindelse er det vel – som nævnt ovenfor - tjenesteforsømmelse af PET-chefen ikke at orientere Pia Kærsgaard om den øgede risiko for hende under besøget på Christiania?

For det femte kan AKA og J-CB på den baggrund bebrejdes, at de ikke indhenter en sikkerhedsvurdering fra Københavns politi, selvom FL fritager dem for tjenesteforsømmelse i den anledning, jf. citat ovenfor s 18f. For der er al mulig grund til at stille spørgsmål ved PETs vurdering også set i lyset af JSs systematiske obstruktion af Pia Kærsgaards deltagelse i besøg på Christiania ved at lægge disse på dage, hvor hun ifølge sin kalender ikke kan, hvad JS ulovligt har fået politifolk til at efterspore.

4.4 Undskyldelig forglemmelse

FLs fjerde argument for at undskylde de to topjuristers undladte notatpligt er, at det ville kræve en særlig forudseenhed hos dem og at de har ret til at være glemsomme, jf. citatet oven for s 16ø. Men det er også underlødige argumenter. Notatpligten eksisterer ikke fordi embedsmænd skal forudse eller huske begivenheder, men fordi deres adfærd og afgørelser skal kunne lade sig udlede af noget nedskrevet, som borgere, pressen og andre forvaltningsmyndigheder kan få indsigt

i. FL forvrider det kritisable i de to topjuristers adfærd. Det er ikke "forglemmelser af et forløb", men en forglemmelse af at opfylde deres notatpligt, der tår til kritik. FL bruger en ringe hukommelse, "forglemmelsen", til at undskylde en undladt notatpligt.

4.5 Konklusion

FLs undskyldninger for AKA og J-CBs undladte notatpligt baseres heller ikke her på at sammenholde den med det fremlagte retsgrundlag. FL fremfører fire argumenter for de to topjuristers ret til at undlade deres notatpligt, der alle kan imødegås. Men nok så kritisabel er FLs undladelsessynder i sin bevisførelse: FL undlader at stille de to topjurister kritiske spørgsmål, at efterforske deres PC-ere, at efterspørge en sikkerhedsvurdering fra Københavns politi, at forholde sig til kontorchefens opfyldte notatpligt i forhold til de to topjuristers undladelse heraf, osv. FL gennemfører her kort sagt en utilstrækkelig bevisførelse.

5. Nøglepersonen

JR er en nøgleperson i denne sag: JR leverer et proforma afbud til besøget den 29.02.2012 som aftalt med J-CB telefonisk i februar 2012; ministeren, AKA og J-CB misbruger JRs afbud ved – bag hans ryg – at lyve herom over for AB og Folketinget; JR fastholder i en telefonsamtale 19.11.2013 med J-CB, at hans afbud – som aftalt – var proforma og udleverer sine noter ved Trine Marie Ilsøe og J-CBs besøg hos JR den 9. december 2013, s 173. Disse fire ting skaber sagen og gør JR til nøgleperson. Men sådan ser FL det ikke. Det kan anskueliggøres kvantitativt og kvalitativt

5.1. Johan Reimanns kvantitative betydning

En kvantitativ optælling af det totale antal af linjer s 160 – 179 beløber sig til 484 linjer, hvor JRs navn er nævnt 43 gange. I afsnit 7.3, s 160-166 8 gange, i afsnit 7.4, s 166-169 slet ikke og i afsnit 7.5, s 169-179 35 gange. Men i 28 af de 35 tilfælde optræder JR ikke som aktiv person, men som reference, jf. "JR's afbud", "JR kunne ikke deltage", o. lign. Samlet er JR kun nævnt i 9 % af linjerne (43 ud af 484 linjer) og som aktiv aktør kun i 3%. Det er ikke meget for en nøgleperson, der har forårsaget sagen og hvis udsagn og noter må være af betydning for belysning af sagen.

5.2 Johan Reimanns kvalitative betydning

FLs syn på JRs kvalitative betydning vises ved at analysere FLs omtale af JRs to telefonsamtaler med J-CB i februar 2012 og 19.11.2013.

5.2.1 Telefonsamtalen i februar 2012

FL skriver herom kun: "Efter at J-CB havde talt med politidirektør JR, valgte AKA og J-CB sammen med ministeren at lade denne sige til AB, at politidirektøren var forhindret i at deltage i arrangementet den 29. februar 2012." FLs manglende interesse i at få uddybet denne samtale

må undre, fordi FL senere konstaterer: "Ganske vist var der tale om en ekstraordinær situation, og det var usædvanligt at høre JR om, hvorvidt det gik an at meddele Retsudvalget, at han var forhindret i at deltage i forbindelse med udvalgets besøg på Christiania", s 178. Så, på trods af at telefonsamtalen var ekstraordinær, finder FL ikke anledning til at få forholdene omkring den og dens indhold nærmere belyst. Det er yderligere mærkeligt, fordi JR selv fortæller FL: "JR har endvidere forklaret, at han den 19. november 2013 selv huskede baggrunden for sit afbud i februar 2012, og han mener, at dette også må have stået J-CB klart", s 172. Til det siger FL: "FL finder på den anførte baggrund, at AKA og J-CBs forklaringer om at de...ikke havde nogen erindring om det særlige forløb vedrørende JRs afbud, ikke er troværdige." Altså, FL afviser JRs forklaring om at det "må have stået J-CB klart". FL tror mere på de dokumenterede nødløgnere AKA og J-CB end på sandhedsvidnet JR. Det nærmer sig ærekrænkelse.

5.2.3 Telefonsamtalen november 2013

Til telefonsamtalen den 19. november 2013, hvor JR siger, at "baggrunden for sit afbud i februar 2012 også...må have stået J-CB klart" anfører FL: "FL er opmærksom på, at JR har forklaret, at han under en telefonsamtale med J-CB den 19. november 2013 selv erindrede det konstruerede afbud, men det kan ikke lægges til grund, at det konstruerede afbud blev nævnt under denne samtale", s 176. Her siger FL ikke kun, at J-CB er mere troværdig end JR, der både erindrer og nedskriver sine samtaler. For FL accepterer ikke kun AKA og J-CBs forklaring om, at de har glemt "forløbet om JRs afbud". FL undsiger også JRs ord om at J-CB også må kunne huske det. Og FL siger endelig til JR, vi mener, at du lyver om at du og J-CB har talt herom, jf. at FL ikke vil "lægge til grund...at det konstruerede afbud blev nævnt under denne samtale" den 19.11.2013.

5.3 Konklusion

FL afviser JRs ord, noter og erindring kvantitativt og kvalitativt. FL undsiger ikke blot JRs udsagn om at proforma afbuddet "også måtte have stået J-CB klart". FL beklikker JRs ære ved at hævde, at JR lyver om dette emne overhovedet blev drøftet i den afgørende samtale den 19.11.2013 mellem J-CB og JR for FL "vil ikke lægge til grund at det konstruerede afbud blev nævnt under denne samtale". FL præsenterer kort sagt de dokumenterede to nødløgnere i justitsministeriet som mere troværdige end Københavns politidirektør og må gøre det for at kunne sanktionsfrikende dem.

6. Samlet konklusion

Anlægges en indholdsanalyse på FLs "beretning og indstilling" er dens argumenter uklare, underlødige og kontroversielle (nye retsnormer introduceres), dens bevisførelse utilstrækkelig og dens vurderinger ensidigt til fordel for de to topjurister. Dertil kommer afvisningen af JRs ord, noter og erindring samt beklækkelsen af hans ære ved at anse hans ord som utroværdige.

Anlægges en aktørsynsvinkel er det bemærkelsesværdigt, at FL støtter sig ukritisk til de fire utroværdige personer MB, JS, AKA og J-CB der har vildledt, løjet og fortiet fakta over for Folketinget, mens JR som nøgleperson undsiges og hans noter og kommentarer ignoreres. Det forhold at justitsministeriets kontorchef Carl Madsen tager noter, mens dennes to chefer ikke gør det får heller ikke FL til at ryste på hånden. De to topjurister har haft udelt "dommertække" hos FL.

Anlægges en metodisk synsvinkel må det noteres, at FL har rod i strukturen og kun to sider inde i bevisførelsen foregriber den senere "vurdering", "konklusion" og "samlet konklusion og indstilling" ved s 162 at frikende AKA og J-CB for at have løjet over for AB, jf. "FL finder...". Det er karakteristisk for svage konsulentrapporter, som IFS har analyseret mange af, at de foregriber deres konklusion. Det billede ser vi også metodisk her.

Anlægges en borgersynsvinkel synes væsentlige retssikkerhedshensyn tilsidesat for at nå til sanktionsfrikendelsen af de to topjurister. Man må håbe, at de tre dommere har opført sig mere professionelt i deres retssale end her.

Henning Sørensen

Ph.d., cand.mag, cand.scient.pol.

ISF, Institutfor Sociologisk Forskning